

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4kr.

NAGYVÁRAD, február 1.

Védelmet a népnek!

(H. H.) A szocializmus terjedése a mezei munkásnép és kisbirtokosság között napról-napra nagyobb arányokat ölt.

Alig van már az országnak megyéje, mely ezen társadalmi betegség által kisebb-nagyobb mértékben inficiálva ne volna, s evvel együtt halomra dőlt azon régi hit is, hogy a szocializmus okát a kedvezőtlen földbirtok-eloszlás okozná, mert terjedni látjuk azt oly megyékben is, hol a nagy- és kisbirtok egymáshoz aránya igen kedvező.

Hanem igenis a kedvezőtlen hitelviszonyok juttatták a szegény népet oda, hogy tönkre menne, hazafiságából, vallássosságából kivetkőzve, a szocializmus karjaiba veti magát.

Bár hazánkban a hitelviszonyok az utóbbi évtizedben jelentékenyen javultak, mégis azt kell mondanunk, hogy éppen a szegény munkásnép és kisbirtokos az, kinek, kellő hitel hiányában, akaratlanul is az uzsorás karjaiba kell vetnie magát, dacára, hogy meg van a törvényes kamatlábról szóló 1877. évi VII-ik és az 1895. évi XXXVI. t.-cz. és az uzsoráról és káros hitelügyletekről szóló 1883. évi XXV. t.-cz.

Ezen törvényeket nem csak hogy kiadják a csaknem minden községben a nép közé letelepedett paraziták, de az uzsoraperek ritkasága azt bizonyítja, hogy az anyagi tönk szélén álló szegény nép,

más hitel hiányában, örül azon több száz perzentos hitelnek is, mely sanyaru existenciájában rövidebb-hosszabb időre megsegíti.

Kétségtelen, hogy a folyton terjedő vidéki pénzintézetek jelentékenyen javítottak e szomorú helyzeten, de ezen intézetek is még messze állanak azon ideális hivatásuktól, melyet be kellene tölteniök, mert egyrészt ezek is nagyjából, a különféle illetékeket beszámítva, legkevesebb 10—12 százalékkal dolgoznak, addig a tulnag hitelkeresletet nem tudván kielégíteni, saját érdekükben inkább a nagyobb hitelképességű egyének hiteligényeit elégítik ki, míg a legszegényebb nép, kit leginkább ki kellene ragadni az uzsorás karmaiból, nem kap hitelt.

Éppen ezért mielőbb oda kellene hatni, hogy egyrészt a könnyebb és olcsóbb hitelt szolgáltató hitelszövetkezetek minél nagyobb számban terjedjenek el, másrészt gondoskodva legyen arról, hogy ezek ne minél nagyobb nyereszkesedésre alapított üzérkedő vállalatokká fajuljanak, hanem töltsék be igazi hivatásukat: elégítsék ki a legszegényebb néposztály hiteligényeit, hogy megmentsek őket az anyagi pusztulástól, hová különben egy-egy községben letelepedett parazita okvetlen juttatná.

Éppen ezen kellő hitelhiány készíti a mezei munkásnépet és kisbirtokosságot arra, hogy egyrészt élelmi szereit és szesz italait hitelre vegye, másrészt a kisbirtokos hónapokkal előbb adja el a jövő termését, míg a munkásnép nyári kere-

setét, mely mögött ismét csak a legveszedelmesebb uzsora rejtőzik, hihetetlen gyorsasággal szipolyozván ki a szegény nép anyagi erejét.

Ily viszonyok mellett alig állván be a tél, a szegény nép már a legnagyobb nyomoruság közepette ismét csak a községi uzsorás szivességét kénytelen igénybe venni.

Évről-évre ily tervszerűen folyó nyomoruság és nélkülözés közepette csodálkozhatunk-e azon, ha a szegény nép elégedetlen, felzudul a sors ellen, megtagadja hazáját, Istenét s az őt jobb jövővel kecsegtető szocializmus karjaiba veti magát?

Ezt megelőzendő, mentjük meg a szegény népet az anyagi romlástól.

Teljesítse a közigazgatási bizottság az 1883. évi XXV-ik t.-cz. által reá rótt kötelezettségét, mert a beregi és torontáli esetekhez hasonlóan az uzsoraviszonyok bizonyára máshol is szolgálnak a szocializmusnak melegágyul.

Végre pedig teremtsünk hitel-fogyasztási és értékesítési szövetkezeteket minél nagyobb számban.

Ezek alakítását pedig első sorban a vidéki gazdasági egyesületeknek kellene felkarolni.

Ha ily módon utját álltuk a szegény nép anyagi romlásának, vissza fogja az nyerni lelki egyensúlyát is, mely által ismét hatalmas gátat vetünk a szocializmus terjedésének is!

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A kaszás ember.

Írta: Kincs István.

— No, hogy mulattál, édes lányom? — kérdezte Seregély Tamás az ő Böskejéről, mikor Halas Pista lakodalmából hazamenet a kapunál befordultak. — Hidd meg, édes gyerekek, máig örülök, hogy azt a Pistát nevedben kikoszoráztam, ma vettem még csak közelebről szemügyre, de makula derékséget se fődöztem föl rajta, tudod olyat értek, a miért a többi közül kiválanék. Ládd-e, ha neki adlak, akkor most már megtépték volna a pártádat, pedig ezerte több becsülete van a leánynak, mint a legszebb asszonynak. Örülj neki, hogy te is lány vagy még, szép virágszál s azt is megmondom, ember legyen a talpán, kinek jussa leszen téged leszakasztani.

Az öreg Seregély elhallgatott, lánya meg nem szólt semmit. Kínos szünet állott be.

— Hanem helyre gyerek is vagy te, lányom! Be csecsén lánccoltad azt a csárdást a völgyégnnyel. Azt hiszem, meg kell adni Pistának is, hogy ki tudja rakni . . . de a te tánczod még hozzá . . . igaz hitemre mondom, mindenki rátok feledkezett, tátva maradt a sok vendégnek szeme szája s a menyasszonyt meg mintha ette volna a méreg, kékölt zöldült: a féltékenység majdnem fölvetette . . . No és aztán abba se akartátok hagyni. Másnak a lelke is kiszakad, ha olyan soká járja. Szinte féltettelek

téged is, különösen mikor a végén kinyargaltál a gangra. Derék teremtés vagy Böske, hanem azért tudod, téged is csak hústól s vérből gyurtak, nem pedig vasból. Tehát eszedben kellene lenned, mikor csak egy ver az izzadság.

— No hanem itthon volnánk — folytatta az öreg a szobáját is behuzva maga után — mindjárt gyujtok világot.

A gyujtó nyomban lobbót vetett utána.

— Fáradt vagyok — szólalt meg végre a leány vontatott hangon. Meg is látszott egész tartásán, hogy agyonmulatta magát. Gömbölyű arca halovány volt, két szemé nem ragyogott, mint máskor. Hamar vetkőzött és beledobta magát az ágyba: egészen a feje tetejéig buxta a takarót.

Seregély Tamás is követte a jó példát. Pár percz még s elaludt a lámpa. Az éjszaka néma csöndje vette bérbe a szobát.

Hanem nem tartott soká, mert Böske megszólalt:

— Édesapám?

Az öreg mélyen aludt s nem hallotta.

— Édesapám? — kezdte a leány hangosabban.

Seregély Tamás fölriadt álmából, mindjárt nem tudta hányadán van, csak miután leánya harmadszor is szólította, kérdezé:

— Te akarsz valamit, fiam?

— Én apám — volt a félénk válasz — nézze csak, kaszás ember áll odakünn.

— Kaszás ember? Hogy a manóba állana! hiszen holnaputánra rendeltem csak a kaszasokat. Azután meg ha mára jönnek is, akkor

se kerülnének meg olyan kora hajnalban. Aludjál csak, lányom, aludjál.

Darabig csönd volt, hanem Böske megint elkezdte.

— Édesapám, kaszás ember áll odakünn.

— Jaj! dehogy áll — válaszolt Seregély Tamás — hiszen abba a kutya is beleszólna. Eddig már ugy ugatna a Tigris, hogy a toroka is beleveszekednék.

— Pedig kaszás ember áll odakünn — erősítette Böske minden áron.

— De ha egyszer mondom, hogy nem áll. Légy nyugodt és aludjál.

Szünet áll be. Öt percz múlva azonban megint rákezd a leány:

— Kaszás ember áll odakünn, édesapám.

— Manó vigye, hát megnézem — tört ki az apa kissé türelmetlenül, leszállott nyughelyéről s gyertyát gyujtva kiment az udvarra. Körüljárt mindent, hanem kaszás embernek se hire, se hamva.

— Lám, megmondtam, képzelődöl, gyermekem, — nyugtatta meg Böske szülője, hogy ismét visszatért a szobába s a világot eloltva újból lefeküdt.

Csak hogy Böske még most sem hagyta annyiba a dolgot. Rövid vártatva ismét megszólalt:

— Kaszás ember áll odakünn, édesapám.

— Áll a nyavalyát! — pattant föl mérgeesen Seregély Tamás. — Ha már magad nem alszol, hadd legalább békében apádat. Hiszen ládd-e — tette hozzá szelidebben — én már törődött ember vagyok.

Böske egy szóval se felelt. Csöndesen meg

A kiegyezési tárgyalások és a kvóta.

A »*Neue Freie Presse*« mai számában foglalt azon körülményekkel szemben, a melyek a két kormány között a kvótakérdésben folytatott tárgyalásokra vonatkoznak a »*Bud. Tud.*« fel van hatalmazva arra, hogy a leghatározottabban kijelentve, miszerint e tárgyalásoknak, a mint ezt már tegnap is a legvilágosabban hangsúlyoztuk, nem volt és nem is lehetett más céljük, mint a megegyezés a tárgyalás alapjául szolgáló azon alapok tekintetében, a melyeket a két kvótaküldöttségnek azon célból fognak rendelkezésére bocsátani, hogy annak idején magának a kvótának száma felett döntsenek. Minden ezzel ellenkező kombináció az igazsággal is ellenkezik. Ugyancsak illetékes oldalról a következő közlést vesszük: A »*Neue Freie Presse*«-nek a két kormány közti tárgyalásokat illetve ma reggeli közleménye azt a helyreigazítások igényli, hogy e tárgyalások a két kvótabizottság működésének egyáltalában nem praedjudicálnak és más céljok nincsen, mint *előkészíteni azokat a számítási alapokat* a melyeken majd a kvótabizottság határozatait meghozhatja. A közölt kvótaszámok egyáltalán semmi alappal nem bírnak.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 1.

Szilágyi Dezső elnök bemutatta a beérkezett kérvényeket és feliratokat, majd következett a napirend, a

belügyi tárca költségvetésének

tárgyalása. Még mindig a *közegészségügy* tételénél tartott a Ház.

A vitát ma a néppárti *Mócsy* Antal kezdte. Elpanaszolta, hogy a belügyi kormányzatnak a legkisebb gondja is nagyobb, mint a közegészségügyek ápolása.

Perczel Dezső belügyminiszter hosszasan válaszolt erre a megjegyzésre. Fölolvasta mindazokat a rendeleteket, a melyek az utóbbi időben a belügyi kormány a közegészségi viszonyok javítására kiadott. Különösen nagy súlyt fektetett a belügyminiszter a Heves vármegyé-

volt egy darabig, hanem azután mintha ijedten szaladt volna ki szájából a kiáltás:

— Kaszás ember áll künn, édesapám!

— A nyüstjét is a te kaszás emberednek, Böske! — kiáltott föl édesapja haraggal — kikergetlek nyomban, ha nem maradsz veszteg s azután te is ott állhatsz mellette.

Seregély azt hitte, ez végre fogott a bolond teremtés leányán. Pedig hát dehogy is fogott. A boldogtalannak megint eszébe jutott apját figyelmeztetni, épen mikor az öreg újra szunynyadni kezdett:

— Kaszás ember áll künn, édesapám. Nézze csak, hogy ott áll.

No hanem Seregély Tamás semerre sem nézett. Dehogy vesztegeti az ő nyomorult szemvilágát az éjszakára; inkább kiugrott az ágyból s odarontott Böske nyughelyéhez. Ő hát kidobja ezt a lányt, ha százszor is az ő gyermeke volna. Mert bolondot csak még sem akar magából csináltatni. Ha nem tudja, mi a becsület, ő hát megtanítja rá nyomban.

Kinyújtotta kezét utána, hanem visszakapta, nyomban visszakapta mint a ki megégeti magát, annak a gyerekeknek forró volt a homloka, mint az izzó tűz.

Epen abban a pillanatban nyitotta ismét szóra ajkait:

— Kaszás ember áll odakünn, édesapám.

Hanem az édesapa haragja úgy elfoszlott hirtelen, mint a füst, mikor forgószél kapaszkodik bele. Nem lármázott már, nem türelmetlenkedett, remegő kézzel kereste a gyufát. Idő kellett neki, míg megtalálja, s hogy megtalálta akkor is ötöt hatot húzott végig az asztalon s

hez intézett rendeletre, a melynek felolvasása félóra hosszat tartott.

Major Ferencz a lelenzerek eltartására állami intézkedést sürget, mert nem lehet mindent a jótékony egyesületekre hagyni, hisz azoknak nem az a kötelességük és végre is kimerül anyagi források.

Perczel belügyminiszter kifejtette, hogy addig is, míg az egész ügyet az állam veszi a kezébe, nagyobb összeggel fogja segíteni a Fehér Kereszt Egyesületet.

A Ház a tételt megszavazza.

A rendőrség ellen.

A *közbiztonsági kiadásoknál* felszólalt *Fichler* Győző. A fővárosi államrendőrség feladatának nem tud megfelelni. Több okon kívül különösen azért nem szavazza meg a tételt, mert a rendőrség a legbrutálisabban megtámadja az egyéni, a házi tűzhely szabadságát. A rendőrség beleavatkozik a családi viszonyokba; tékozló fiatal embereket, atyjuk kérésére bolondnak nyilvánít. A rendőrség a házasságok megakadályozását elősegítő közeg. Ennek igazolásul elmondta a Prónay-ésetet, mikor a rendőrség egy leányt el akart toloncolni, mert egy ifju el akarta venni.

— Gyalázat.

— Botrány.

— Szégyen! — kiabáltak balfelelől.

A Ház megtelt vulkanikus hangulattal.

Pichler folytatta:

— Kilenczről esti 11-ig ott tartott egy nő kihallgatás czimen éltlen, szomjan.

— Barbarizmus! — kiáltott *Justh* Gyula.

— Egy uri embert féltizenkettőkor kihurczolt a rendőrség az ágyából ismeretlen rovott multu uzorás feljelentésére. Ott fogták az illetőt hajnali négyig! Itt a fővárosban sok az uzorás, sok uri gyereket tett már tönkre. A tuloldalon sok apa siratja őket . . .

— Hát ott balfelelő? — kötekedtek jobbról.

— Itt nincsenek olyan apák! — felelte *Pichler* viharos derűtségben. Majd folytatta:

— A rendőrség nagy buzgalommal keres, kutat, lázasan szimatol két körözött gazember után és — nem találja. No én megmondom, hol vannak, én utána jártam, hogy most hol vannak találhatók?

— Hol? hol? — kíváncsiskodtak jobbfelől.

— Japán-kávéház, délután 2—3-ig a bal ablaknál. (Viharos derűtség).

Pichler ezután elmondja, hogy a rendőrség egyszer berogatott egyik elemi iskolába, magukkal hurczoltak két 10—11 éves leánykát, tanunak kihallgatni egy kétes hölgy ügyében.

egyik sem akart lángra lobbanni. Oly nehezen tudott az egyszer világot gyújtani. Végre mégis sikerült.

Vette a lámpást és belevilágított Böske arczába. Piros volt az mint a fakadó pünkösdi rózsza. Két szeme nyitva s azokkal olyan merően nézett maga elé, hogy meg lehetett volna ijedni tőle.

Seregély Tamás megis ijedt. Megragadta gyermeke kezét s kérő, könyörgő hangon, hogy a kő is megindult volna rája, szólott hozzá:

— Fiam, édes gyermekem! mi bajod? mondd, Böske, mi lett az ég szerelmére? Nézz ide, a szemembe nézz leányom! Én, édesapád, szerető édesapád szólítalak. Szólj, beszélj, mi lett?

Hanem a beteg nem nézett apjával szemközt. Tekintete üvegesfényvel meredt a bizonytalanba. Ajkai megremegtek. Beszélni kezdett. Azt mondta:

— Kaszás ember áll künn, édesapám.

Seregély Tamás majdnem elejtette a lámpást. Odavágta az asztalra és sebbel-lobbal rontott ki az ajtón. Fölverte a kocsi s hogy az föltápasztotta nehéz pilláit, beleordított a fülébe:

— Fogj az Istenért! Csak hamar orvosért!

S a kocsi fogott. Nemsokára már lóhalálába vágatott a városban. Pedig hiába vágatott. Seregély Tamás kosarat adhatott annak a vőlegénynek, azért a lakadalma napján Böske pártját is megtépték, megtépte, ki ember volt a gáton az apa mondása szerint, megtépte a kaszás ember, ki levágta a leg- a legszebb viruló virágot.

— Gyalázat — kiáltott Hentaller.

— Föl kell pofozni az ilyen rendőrséget!

— Botrány! — kiáltott Madarász Imre.

— Ez jogállam?

Pichler ezután a Benkő-ügyet hozta elő.

— A rendőrség külpolitikát üz. Nagy érdeklődést tanúsított legutóbb a Balkán-félsziget iránt . . .

Szilágyi hegyezte a fülét, de *Pichler* így folytatta:

— Egy velünk barátságos viszonyban álló állam feje szívügyeit is magáévá tette, kompromittálta annak uralkodóját, a legbensőbb magánügyeibe avatkozott, a mit mindenki respektál, csak a rendőrség nem.

Végül kijelenti, hogy a tapintatlanságok, törvénysértések, jogtiprások képviselőjeként ott áll a rendőrség élén Rudnay. Nem fogadja el a tételt. (Éljenezés a szélsőbalon).

Olay Lajos: Megdöbbenőnek mondja azt a képet, a mit *Pichler* festett. Ő csak röviden azt akarja kérni, hogy vegyék ki a rendőrség kezéből az előnyomozást. (Helyeslés a szélsőbalon).

Visontai Soma: Nem osztja *Olay* nézetét, hogy az előnyomozást az ügyészség vezesse.

Olay: Hát a rendőrség?

— Inkább a rendőrség; annak egyes tagjai lehetnek hibásak . . .

Tóth János: A rendőrséget védi.

Visontai: Mindig a meggyőződésemet szoktam elmondani!

Olay: A jogász ember megbízhatóbb!

Visontai: A rendőrségnél is van elég jogász! *Pichler* támadása is csak egy rendőrtisztviselő önkénykedésére vezethető vissza.

Szól ezután a rendőrség hibáiról és előnyeiről, majd a rendőri és csendőri brutalitásokról szól, melyet a munkásokkal szemben alkalmaznak.

Öt perc szünet.

Szünet után *Perczel* Dezső hosszasan védte a rendőrséget.

Végül *Erdélyi* igazságügyminiszter *Olay* Lajosnak felel személyes kérdés czimen

A városi árvaház ügye.

A nagyváradi városi árvaház választmányában nemrég felmerült, hogy az épület nagy részét, a mely felesleges és üresen áll, mi módon lehetne jövedelmezővé tenni? Továbbá takarékosági szempontból nem volna-e célszerűbb a leányvákat az Erzsébet leányárvaházban neveltetni s a városi árvaházban csupán fiu árvák nyernének gondozást.

A választmány tegnap délelőtt ülést tartott a városházán, dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöklete alatt. Az elnökön kívül jelen voltak: özv. báró *Gerliczy* Felixné, Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné, *Ritók* Zsigmondné, *Mezey* Vilma, *Wechsler* Adolfné, *Szűts* Dezső jegyző és *Bordé* gondnok.

Első sorban a leány árváknak a nőgyelet árvaházában leendő neveltetése került megbeszélés alá. Így a nőgyeletnek fizetendő összeg kevesebb volna, mint amennyibe most a leányok elkülönített gondozása kerül. Az így megtakarított összegből esetleg több fiut lehetne nevelni.

Egy bizottságot küldtek ki, a mely tanulmányozza a kérdést s ahhoz képest teszi meg javaslatát.

A bizottság elnöke Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné, tagjai *Grunwald* Henrikné, *Mezey* Vilma, *Ritók* Zsigmondné s jegyzője *Szűts* Dezső.

Az albizottság holnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor szemlét tart a városi árvaházban s véleményes javaslatot készít arra nézve, hogy az árvaház egyrészét bérbeadják ki s ekként hasznosítsák.

Csütörtökön délután lesz az albizottság végértekezlete, a melyen *Busch* Dávid főmérnök is részt vesz.

Des *Echerolles*-Kruspér Sándorné urnó szép, lelkes beszédben köszönte meg az elnökséget. Igéretet tett, hogy az árvák ügyét mindig szíven fogja viselni.

Dr. *Bozóky* Alajosné a választmányi tagságról lemondott. Helyébe *Grunwald* Henriknét vették a választmányba.

P. Menyhárh László S. J.

Afrikából a zámberi misszióból érkezik a hire, hogy P. Menyhárh meghalt. Még novemberben halt meg, de a szörnyű messze világrészből csak most ért ide a hire.

P. Menyhárh László 1849-ben május 30-án született Török-Szent-Miklóson. 1866-ban belépett a Jézus-társasági atyák közé, 1890 elején kapta meg az engedélyt, hogy az afrikai misszióba mehessen. Nyelvekben, orvostanban és a botanikában teljesen kiképezte magát, így indult el hosszú útján.

Afrikában első állomása Broma volt, hol P. Czimmermannal, ki szintén magyar volt, működött együtt ennek haláláig. P. Menyhárh újabb misszió állomást is szervezett, melyet Szent-Klávár állomásnak nevezett el.

P. Menyhárh nemsokára követte a halálban elődjét P. Czimmermant, mindkettőt a gyilkos klíma ölte meg, mely Európai emberre feltétlenül 4—5 év alatt halált hozó.

Messze idegenben domborul a hős lelkű magyar hithirdető sirja, azon országban, melyet ő hódított meg Istennek és a civilizációnak, mert a katolikus hit Istennek szolája és a civilizáció szülő anyja.

Meg kell itt említenünk valamit. Aki Istenét szereti, annak hazáját is szeretni kell, mert maga a Jeruzsálem felett könnyező Megváltó adott rá példát. P. Menyhárh is szerette. Mielőtt elment volna a messze idegenbe, hol még fehér ember nem járt, egy magyar tudóstársaságnak felajánlotta tudományos (botanikai) munkásságát. Elutasították, mert — jezsuita volt. Bécsbe küldte aztán fáradozásai óriási értékű eredményét s a magyar tudományosság elesett tőle.

Ilyen vad dolog is születik a »felvilágosodott« tudós urak hazafias és előítéletektől ment »türelmes« fejből.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 2. A nagyvárad-i Zenekedvelő egyesület matinéja
 Február 2. A polgári takarékpénztár közgyűlése d. e. 11 órakor.
 Február 3. A városi közigazgatási bizottság ülése d. e. 3 órakor.
 Február 5. A bihari nemzeti kaszinó táncestélye.
 Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
 Február 6. Potásy János felolvasása: »Vegyári tüntetések.« — A vegyi átváltozások külső felteiről.
 Február 6. Az ev. ref. egyház bálja.
 Február 6. A tenkei takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órakor.
 Február 6. A Léderer és Kálmán gyár r. t. közgyűlése d. u. 3 órakor.
 Február 6. A széplaki takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.
 Február 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés d. e. 10 órakor.
 Február 8. Jegyző szigorlat.
 Február 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 Február 12. Kereskedelmi Csarnok estély.
 Február 12. Az izr. négyzet hangverseny estélye a »Fekete Sas«-ban.
 Február 13. Dr. Szombathy István felolvasása: »Shakespeare szomorujátékai.«
 Február 13. A bihari megyei kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.
 Február 13. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában
 Február 19. Tiszti estély.
 Február 20. A mezőtelegi vidéki takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órakor.

Február 20. Dr. Edelman Menyhért felolvasása: »Az alkoholizmus orvosi közegészségügyi és nemzetgazdasági szempontból.«

Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* **Gyertyaszentelő-Boldogasszony.** A kath. egyház annak az emlékét őrli ma, mikor a gyermek Jézust, születése után 40 napra Mária felvitte a jeruzsálemi templomba, hogy ott Mózes törvénye szerint az Urnak bemutassa. Az öreg Simeon felismerte a kisdobban a Megváltót, karjaira vette és hálát adott az Istennek, hogy láthatták szemei a világ világosságát. Az egyház e napon gyertyát szentel. A plebánia templomokból körmenetben vonulnak ki a hívek s utána ünnepélyes istentiszteleteket tartanak. A nép a mai nap időjárásából jósol. Azt tartja, hogy Gyertyaszentelő-Boldogasszony napján a medve elhagyja barlangját s ha napos időt talál, vissza megy odujába, mert hat hétig még erős tél lesz. Mig ha e napon boros az ég, — vége a télnek.

* **A csabaiak a bibornoknak.** Csabai római katolikus hitközsége, Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ötvenéves áldozarsága országos ünnepe alatt elhatározta, hogy tanácsterme számára megfesteti a bibornok arcképét, ki Csabán a tanyán mintaszerű iskolát építtetett. A képet Veres Gusztáv festette s a napokban ünnepélyesen leplezik le.

* **Pecze-Szölös fejlődése.** Pecze-Szölös községében egy »Takarék és Hitel-szövetkezet« létesítésének eszméje merülvén fel, f. év január 30-ikán d. u. 4 órakor az olvasó kör helyiségében Vidovich György cz. kanonok esperes plebános elnöklete alatt értekezletet tartottak. Ez alkalommal az alapszabályok elkészítése s az alakítandó szövetkezet megalakítása iránt egy hét elmúltával alakuló gyűlést terveztek. Egyidejűleg f. év márczius 15-ikén a szabadságharcz 50 éves jubileumának megünneplése iránt a szép számmal megjelent érdeklődők figyelmét az elnöklő plebános felhívta.

* **Atzél Béla báró lemondása.** Atzél Béla báró Wekerle Sándornak, az Országos Kaszinó igazgatójának a következő táviratot küldte Nizzából: Barmennyire is mély hálára vagyok kötelezve, ama nagy megtiszteltetésért, melyben részesültem, midőn az Országos Kaszinó egyik igazgatójává meg lettem választva, a választás előtt tett kijelentésem után azonban teljes lehetetlenségnek tartom, hogy akkor, midőn Széchenyi Béla gróffal szemben lettem szótöbbséggel megválasztva, e kitüntető állást elfogadhassam. Mért is légy szives az igazgató-állásról való lemondásomat ezennel hivatalosan tudomásul venni. — Atzél Béla báró.

* **Életmentő szerzetes.** Királyi Felső Szegedy Bazil, a bukóczehegyi Szent Bazil-rendü zárda főnökének, két embernek a vízbe fulladás halálától saját élte veszélyeztetésével véghez vitt megmentéseért, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

* **Járványos betegségek.** A járványos betegségek január második felében elég sok megbetegedést okoztak Nagyváradon, de szerencsére a kórokozók lefolyása, kevés kivétellel, igen enyhe volt. A kanyaró 50 esetben okozott megbetegülést, míg a vörheny 4 esetben lett konstataiva fél hónap alatt. A ronszó toroklob 2 esetben, a hasi hagymáz 3 esetben fordult elő, továbbá egy hólyagoshimio megbetegülés is volt. Bihar megyében Tépe községben a hőkhurut lépett fel tömegesebben, míg a vörheny és kanyaró néhány községben egy két megbetegülést okozott.

* **Gondatlan partór.** A Sebes-Körözs szabályozási társaság egyik partórának a gondatlansága következtében a napokban egy ember szerencsétlenül járt Beregszörmenyben.

Levelezünk az esetet a következőképpen közli: A Sebes-Körözs szabályozó társaságnak az egyik partóre Mari Sándor a kiásott csatornából a kiásott földet az utra vitette és pedig úgy hogy némelyik helyre nagyon sokat hordtak míg máshelyre semmit sem. Az ut ennek következtében dombos lett, sőt kedvezőtlen idő esetén járatlan. A mult hóban 28-án Fülöp Nándor késő este ment haza szekerevel. A sötét időben Fülöp az utat nem igen látta és így egy helyen lovai megbokrosodiak és a magas partról a mély árokba borította szekeres-től Fülöpöt és pedig oly szerencsétlenül, hogy a szekér alá került és a lába két helyen eltört. Csak hosszabb idő múlva ment arra egy földművelő, aki a lárma után megtalálta a félig meghalt embert és úgy szállította haza. Fülöpöt azóta otthon ápolják a gondatlan partór ellen pedig a vizsgálat folyik.

* **Meglopta tulajdon fia.** Leoka Juon b.-sz.-mártoni lakostól fia Leoka Péter a mult hó 18-án a nappali órákban, otthon nem léte alkalmával a nyitott kamarából nagyobb mennyiségű szalonuát, kenyeret, kolbászt, sonkát s más húsféléket s egy tarisznyát ellopott. A csendőrök vallatásra fogták Leoka Pétert, ki beismerte, hogy a lopást atyja kárára ő követte el, a megtartott házkutatás folyamán elő is kerültek a bűnjelék. Leoka Juon szigorú büntetését kívánja fiának, de hihető, hogy a vizsgálat folyamán, a tulajdon fia ellen emelt vádat vissza fogja vonni.

* **Megakarta ölni a haragosát.** Vasárnap este Tamásdán Bába Tógyer földművelő részegen hazafelé indult. Utközben találkozott egy régi ellenségével Buda i Marival, akitt mikor meglátott, felébredt régi haragja, utána ment, a védtelen nőt hátulról fejszével föbe ütötte úgy hogy a szegény nő elterült a földön. Bába azután mivel azt hitte, hogy áldozata meghalt, haza ment és kijózanodása után önként jelentkezett a csendőrségnél. Büntettének okául régi haragját hozza fel. Buda i Marit súlyosan megsebesítve vitték lakására ahol azóta fekszik, állapota igen súlyos. Bába Tógyert le tartóztatták.

* **Biztató előjelek.** Mint az esti órákban értesülünk, mult hó 30-ról 31-ére virradó éjjel a Pergé és Rozsly-féle géplakatos műhely helyiségébe betörték. Az ismeretlen tettes, vagy tettesek a Páris patakon áthatolva, a műhely ajtaját megkisérlették befeziteni; miután azonban ez nem sikerült nekik, keresztül másztak a kerítésen és az udvar felőli részen hatoltak be a műhelybe, a honnan két csomó generálkulcsot vittek el. Kétségkívül professzionátus gazemberek lehettek, mert a generál kulcsok — tudvalevőleg — a Wertheim-zárakon kívül minden más zárt felnyitnak. Hát ez bizony vajmi szomorú előjele a várható váratlan látogatásoknak. Ajánljuk azért becses figyelmébe mindazoknak, a kiknek félteni valójuk van, hogy vigyázzanak a zárukra, ajtóikra és házuk tájékára.

* **Névváltoztatás.** Löwenstein Zsigmond nagyvárad-városi mérnök vezetéknévét »Lovass«-ra változtatta.

* **Nagy tűz.** Fisch Ignác nagylétei lakosnak a község végén levő majorjában egy 40 öles hosszú, 4 és fél öl széles dohány-pajtája a benne levő mintegy 150 métermázsányi dohány részint csomós, részint csomózatlan állapotban elégett a mult hó 18-án d. u. 3—4 óra közt. A kár körülbelül 5000 frt. Biztosítva volt az első m. ált. bizt. társaságnál. A tűz keletkezésének oka a legerélyesebb nyomozás dacára még eddig megállapítható nem volt. Valószínű, hogy a munkások a tilalom ellenére dohányoztak, s a pipát eldugták a dohány közé és abból keletkezett a tűz.

* **Cselédkönyvet kérő urinó.** A rendőrségen tegnap egy elszegényedett uri asszony járt

a rendőrségen. Az uri asszony kérelme nagyon jellemzi a mostani inséges időt. A rendőrkapitány előtt előadta kérelmét, hogy egy cseléd-könyvre volna szüksége, mert az idő, a betegség és a nyomor idáig vitte... A rendőr kapitány teljesítette is a szegény asszony kérelmét, aki most cselédnek akar elállani, néhány évvel ezelőtt pedig egyik nagy vidéki városnak a legelőkelőbb és legünnepeltebb asszonya volt. A legszomorúbb dolog az, hogy ez nem első eset, hanem most az utóbbi időben gyakran fordul elő hasonló eset a rendőrségen.

* **Kedélyes temetés.** Mihók Mojszi benyese lakosnak apósa mult hó 21-én meghalozván, midőn a végültség megadása végett a rokonok és szomszédok másnap délután összegyűltek s a pap is már megkezdte funkcióját, odajött Benyese község bírja: Kirás Mikuláj és Mihókot minden ok nélkül ütlelni kezdte, felpofozta a saját lakásán és megölni akarta, folyton kiabálva: *engedjétek meg, hadd öljem meg, mert kijutok én ügyis a tömlőcből az ökreimmel!* A brutális falusi bíró ellen most a bünvádi eljárás a tenkei járásbírósnál megindított.

* **Jó fogás.** A csendőrség tegnap előtt elfogott egyszer véletlenül egy régen körözött tolvajt. Ugyanis az egyik csendőr őrcsapat portyázás közben egy gyanus kinézésű csavargót igazolásra szólított fel. A csavargó nem tudta magát igazolni és ezért bekisérték és vállatára fogták. A vállatás elején minden féle áneveket mondott, azonban később bevallotta, hogy ő Sárközi István, akit már régen köröznek lopásokért. A csendőrség előtt a következő lopásokat ismerte be: (valószínű azonban hogy még több lopást is rálehet bizonyítani.) Sárközi ellopott a mult évben november 18-án Czigány Pétertől egy lovat 30 frt értékben; néhány nap múlva Bohács Vaszalinal követett el hasonló lopást, onan is ellopván egy 30 frt értékű lovat. Mindkét lovat megtalálták a tolvajnál és elkobozták. — November végén Papp Imrétől lopott több drb. méhkest mintegy 15—20 frt értékben. — 1896. novemberben Sebén Mihály m.-csékei lakostól ellopott több drb. ruhaneműt mintegy 15 frt értékben. — 1895-ben Szimándi Lajos hentestől husneműt lopott mintegy 70 frt értékben. — A csendőrség nem elégedett meg ezzel a beismerésével, mivel több lopás van, amit valószínűleg Sárközi követett el. A nyomozás folyik.

* **Kellemes látogató.** Szüts Károly ottományi lakosnak zárt kamrájába f. hó 21-én éjjel a lakat lefeszítése után Szilvátán Mária dengelegi illetőségű nő behatolván, a haza érkező Szüts által épp abban a pillanatban éretett tetten, a mikor egy oldal szalonával odább állani akart. Az asszonyt erre Szüts a község házára kísérte és ott Kovács Márton főbírónak átadta, ki őt megkötözve a tanácsterembe helyezte el. Innen azonban Szilvátán Mária reggeli 6 órára megszökött s most a csendőrség avval a bizonyos bottal üti a nyomát.

* **Gyujtogatás.** Rosenfeld Ignác ér-selindi lakosnak a község külhatárában összehordott egy méter hosszú és m. széles, valamint egy 6. m. hosszú és szintén 4 m. széles, összesen 2 kazal lóhere takarmánya a mult hó 15-én éjjel ismeretlen tettes felgyújtotta s 700 frt értékben leégett. Mindkét kazal a Fonciére bizt. tásaságnál 1000 frtra biztosítva volt. — Az érmihályfalvai csendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Tüzesetek.** Nyimojesd községben a község tulajdonát képező egy lakó ház, mely kovács műhelylyel van összeépítve, a mult hó 12-én kigyuladt s leégett. A tűz úgy keletkezett, hogy Gázsó János kovács a műhely kohójában igen nagy tüzet rakott, melynek szikrája a kéményen át a tetőre ment s a tető ugy gyuladt meg s égett le. — Gázsó János e tettét beismeri, s így ellene gondatlanságból okozott tüzvész okozás miatt a bünvádi feljelentést a csendőrség megtette. — Góhé Mihály szép-

laki lakosnak künn a község határában állott 2 nagy kazal, 1000—1200 frtot érő szénáját a mult hó 9-én a hajnali órákban valaki felgyújtotta s a széna reggeli 9 órára teljesen leégett. Biztosítva volt. Az ismeretlen tettest a csendőrség erélyesen nyomozza. — Tamás Juon topesti lakos valami pörösködésből kifolyólag haragban élt Dirhán Ede ugyanottani lakossal s többször fenyegetőzött is, hogy Dirhánt felgyújtja. A mult hó 17-én este fél 8 óra tájban aztán Dirhán a k egy nagy kazal szénája 320—350 frt értékben tényleg fel is gyújtott és le is égett. Biztosítva volt a budapesti Gazdák közösen bizt. intézeténél 350 frtra. A m.-csékei csendőrség gyanuja Tamás Juonra irányulván, őt vallatni kezdte, minek folyamán Tamás ellen oly súlyos körülmények merültek fel, hogy a csendőrség őt letartóztatta és a magyar-csékei járásbíróshoz bekisérte.

* **A jó szomszédok.** Amig Pópa Pável hagymási lakos a mult hó 8-án az erdőben fáért volt, szomszédja: Sukán Pável feltörte lakását s onnan fél liter pálinkát, fél liter sört, valamint így az ő mint a felesége ruháit és 2 véka buzát ellopott. S midőn őt aztán Pópa Pável e miatt kérdőre vonta, Sukán Pável Juonnal mogrohanta és megverte. Az ügy most a tenkei kir. járásbíróshoz előt folyamatban van.

* **Meglopott földművelő.** Arongye Fauszta szuszági lakost a mult héten míg feleségével a háztól távol volt valaki meglopva, elvivén tőle nagyobb mennyiségű ruha és ágyneműt, mintegy 60—70 frt értékben. Az erélyes csendőri nyomozás a tettest kiderítette Pincze Lavéta ugyanottani lakos személyében, aki a lopást rövid vállatás után be is ismerte. A tolvajt fogva tartották.

* **Betörés.** Manez Péter szitányi lakos, molnár f. hó 2-án Dobresdre ment látogatába, s mig oda járt ismeretlen tettes a malomba behatolt, az ott levő ládáról a lakatot lefeszítette s abból egy 25 literes fazék zsirt 20 frt értékben ellopott. A helyszínén egy eldobott s félig elégett tapló darabot találtak, mely valószínűleg a malom felgyújtása végett dobatott el. de az ugrátszik nem égett le.

Vampir-járás.

Tetől-talpig fel vagyok dulva.

Nem tudom, valóban nem tudom, Boszorkányok-szombatja van-e ma, vagy Lucza-nap éjjele?

A Walpurgis rémei, Gaborieux kísértetei, a csodás kelet borzalmas szellemei, az őserdők minden borzalma feltámadt. Feltámadt; csupán azért, hogy bucsujárást rendezzen és bucsujárást rendez csak azért, hogy csekélységemet kiirtson, megsemmisítsen, üldözzön és gyötörjön.

Bűnben születünk; eredendő bűnben.

Hej, Ádám és Éva, nagy czekek hagytatok ti hátra, fizetetlenül, az emberiség nyakába és keszvére! Miattatok bűnhődünk, pusztán miattatok létesült minden fájdalom, szenvedés és gyötrelm!

Nyugodtan porladoztok, ugy-e? És nem forogtok poraitokban? Pedig ti vagytok minden bubánatnak egyedüli okai! Ti, igen ti keltettétek életre, első botlástok hívó szavával a gonoszt, hogy uralkodjék és ti idéztétek a világba, közénk a sötétség baljóslatu szellemeit — a hitelezőket!

Istenem, milyen arany-korszakot élne az emberiség, ha fogalmi köréből ki volna büszöbölve a — hitel! És mily fölséges Elyzium lenne ez a siralmas föld-golyó, ha hitelezők nem tipornák esikorgó porondját!

Még csak elképzelnem is mesés!

Mese különben az egész hónap. Hol 29, hol 30 napig tartó tarka-barka mese. Füttyszóval kelünk, derülten futkosunk, mosolyogva fekszünk. A napok egymásutánja kedves, változatos kaleidoszkóp.

Az emberek hü, résztvevő, barátságos társai egymásnak. Örül az egyik, hogy a másikat láthatja, s örül mindegyik, hogy az Isten szépnapjareá is süt. Könnyű a szíve mindenkinek, mert könnyű a zsebe is; nincs koczódás, torzalkodás, csak csupa nyájasság, csupa önzetlen szíveség.

Hm, hát miért nem tarthat ez végig így?

Miért kell a derűre okvetlenül a borúnak következni?

Miért van fekete is a világosan és miért van esalódás és kiábrándulás?

Miért? miért?

Nem tudom. Ha tudnám sem lennék vele okosabb, legföljebb dühösebb.

Igen, mert ennyi fényes nap után egyszerre csak leüt, a felhőtlen égből a vakító menykő, — leüt irgalmatlanul és szét dul minden szépet, nemest és jót.

Ez, ez a nap az 1-eje. (Olvasd: Elseje!)

Itt szűnik meg az élet és itt kezdődik a rohamos kinhalál.

Micsoda örült, visszas állapot ez, micsoda rettenetes!

Korán reggel, 7 órakor kezdődik és tart esti 13 óráig.

Reggel levelek: 1, 2, 3, 4, 5;

Dél előtt tisztelgések: 6, 7, 8, 9, 10, 11;

Délben a vendéglődus személyzete: 12, 13, 14, 15;

Délután felszólítással párosult látogatások:

16, 17, 18, 19—37;

Este üzenetek és telefon felhívások: 38, 39—143;

Éjjel telefon és 3 sürgöny: 143—8 és 149.

Szóval 149 ízben igyekeznek meggyőzni arról, hogy legszentebb kötelességem — más nem is lehet — az, hogy ennyit és ennyit, illetve ennyit fizessek.

A 149 helyen várt csekélyke összegek éppen 786 frt 57 krajczárt tesznek ki.

Ilyenkor az ember elámul, elsáppadt és elérzékenyül.

Elámul, hogy ily gazdagnak hiszi őt a világ.

Elsáppad, hogy hátha véletlenül — hisz, az ördög nem alszik! — valamely jótékony nagybácsija szenderült jobblétre és term. és törv. örökösül esinos vagyonkáját illetőleg őt szemelte ki.

Elérzékenyül, hogy ime, mily figyelmesek ezek az idegenek, s mennyire érdeklődnek az embert ért minden örvendetes változás iránt!

Hát én is szakasztott mód így voltam.

Ekkora bizalom, ily gazdagnak hisznek, — nem lehet másként, minthogy titokban nagy örökséghez jutottam.

Mert másképp nem értem ezeknek a vampiroknak a logikáját.

Ha belenézek a naptárba, ott világosan látom, hogy február hó 1-eje van, — de hogy ebből az is következne — még pedig önként! — hogy minden nehézség nélkül 786 frt 57 krnyi csekélyke összeget tudjak ma kifizetni, — ezt — becsütemre! — semmiképpen sem tudom kisillabizálni egyetlen egy naptárból sem.

Örökölttem, ugy kell lenni a január 31-ről február 1-ére virradólagos éjjelen kellett, hogy örökölttem légyen, —

mert máskülönbem mit jelentene ez a mai vampir-járás? — holott zsebeimet csupán a jöreménység dagasztja, mint a hónap többi normális napjain rendszeren.

Fogadom, szavamra, hogy ha tényleg örökölttem, jelentékeny összeget hagyok a »Váratlan bal esetek ellen biztosító részvénytársaság«-nak, pedig éppenséggel nem érdemli meg a pártolást, legalább részemről nem!

Buksy.

IRODALOM.

Pázmány munkáinak legújabb kiadása.

A budapesti egyetem hittudományi kara nagy hálára kötelezi le a magyar irodalom munkásait és barátait Pázmány Péter, a magyar biboros Cicero, a magyar irodalmi nyelv megalkotója örök becsü munkái teljes sorozatának kiadásával. Olyan vállalkozás, amely méltán érdemel elismerést, dicséretet és — pártolást.

Pázmány munkái ma is valóságos kincses bányát képeznek, nemcsak a hittudós, nemcsak a hitszónok számára, nemcsak a nyelvtudós, hanem mindazok számára, akik igazán magyarul akarnak írni és beszélni.

Régen éreztük hiányát Pázmány munkáinak. A régi kiadások nagy könyvtárakban is alig találhatók, emellett a nagy folió-alak, a megfakult papiros, a rossz nyomás és nehezen olvasható betűk sokat elijesztettek Pázmány műveinek olvasásától. Ezen kívül Pázmánynak több munkája eddig csak kéziratban volt meg és annyira féltették, őrizték, hogy csak néhány könyvtárnok férhetett hozzá.

Az új kiadást kiváló szaktudósok, legnagyobb részben az egyetem hittudományi karának tanárai végzik. Az eddig megjelent kötetek dr. *Breznay Béla*, dr. *Bognár István* (jelenleg nvárad kanonok), dr. *Rapacs Ragmund*, dr. *Kiss János* és dr. *Kiss Ignác* gondos kezeli alól kerültek ki.

Kívánatos lenne, hogy minden valamire való könyvtár megszerezze halhatatlan Pázmányunk munkáit. De megszerezhetik magánemberek is; nem olyan drága ez a kiadás: 5 frt egy-egy kötet. Ugy halljuk, minden protestáns főiskola megrendelte, — a katolikusok közül még sok hiányzik.

Tájékozásul szívesen adjuk az egyetemi hittudományi karnak következő jelentését:

Pázmány Péter összes munkáinak a budapesti tud.-egyetem hittudományi kara által eszközölt jelen gyűjteményes kiadása két külön sorozatból áll, melyek egyike a nagynevű írónak, *latin*, másika *magyar* irodalmi műveit fogja tartalmazni, összesen körülbelül 14 kis negyedr. kötetben.

Mind a két sorozatból évenként egy-egy kötet kiadása tervezetlik.

Az egyes kötetek ára megrendelőnek 5 frt (bolti árak magasabb), mely összeg minden kötet átvételénél postai utánvétellel fizetendő.

Megrendelhető mindenik sorozat külön-külön is a tudomány-egyetem hittudományi karának *dékáni hivatalánál* (Budapest, IV., Szerb-utca 10.) rövid írásbeli nyilatkozat beküldésével, melyben a megrendelő kijelenti, hogy a magyar, vagy latin illetve mind a két sorozatot megrendeli s magát az utánvétellel megküldendő kötetek átvételére kötelezi.

Eddig megjelent a latin sorozatból: *Tomus I. Dialectica*. Budapest, 1894. XXII és 688 l., *II. Physica*. Budapest, 1895. X és 612 l., *III. Tractatus in libros Aristotelis de coelo etc.* Budapest, 1897. VIII és 556 l.

A magyar sorozatból: I. Kötet: *Felelet Magyar könyvére*. — *Kempis Tamás* Krisztus követéséről. — Az új tudományok hamisságának tiz bizonyosága. — Budapest, 1894. XVIII és 588 l., II. kötet: *Imádságos könyv*. — Rövid tanuság. — *Keresztényi felelet* a megdicsőült szentek tiszteletéről. — *Alvinczy Péter*hez íratott öt szép levél. — *Alvinczy* feleletének megrostálása. — *Calvinus* Hiszek-egyetene. — *Posonban* lőt praedikatio. — Budapest, 1895. XII és 801 l., III. Kötet: *Isteni igazságra vezető Kalauz*. Első rész. Budapest, 1897. VII és 759 l. A IV. Kötet, vagyis a *Kalauz* befejező része munkába van véve s néhány hó múlva fog megjelenni.

Budapest, 1898. januárius 31.

Pázmány főművéhez a *Kalauz*hoz irt tartalmas bevezetést lapunk legközelebbi tárczájában közöljük.

— **Az utolsó honvédek vacsorája** című nagy, színes jutalomképet ad a Vasárnapi Lapok (Budapest, IX., Csillag-utca 18.) minden egész éves (egyszerre beküldött 8 forinttal) előfizetőjének teljesen díjlanul. A Torna által festett remek 48-as műlap bolti ára 10 forint lesz. A Vasárnapi Lapok egyébiránt számról-számra bebizonyítja, hogy ily gazdag, fényes, előkelő, tartalmas és szövege és képei aktualitásában páratlanul élénk illusztrált magyar lapunk még nem volt. A »Vasárnapi Lapok« hétről-hétre változó s a hét jellem vonását tükröző színes képű borítékjai oly remek, a milyenek még a legdiszesebb külföldi képes lapokban sem láthatók. A most megjelent 5-ik szám a szebbnél-szebb képek és olvasnivalók mellett, melyek a család minden tagjának élvezetet szereznek, valóságos lüke a világ és az ország összes e heti eseményei irásában és képen. Tartalma a következő: A borítékon: Színes czimkép *Küry Klára* lóháton. Vázlatok: »Az utolsó honvédek vacsorája« című képhez. A regénymellékleten: *Rudnyánszky Gyula*: *Március fia*. Regény versekben. Első ének. (Illusztrálva.) *Sátán*: Szépség ő Felsege. (Eredeti regény. Illusztrálva.) A főlapon: *Mesterházy Kálmán* műtermében. (Kép.) *Rudnyánszky Gyula*: Az oroszán. (Költemény.) Az utolsó honvédek vacsorája. *Kussuth Lajos*, (Kép.) *Gróf Vay*

Sándor: 1848. női divatja. *Mesterházy Kálmán*: Reggeli hangulat. *Gólya-család*. (2 kép.) *Krudy Gyula*: A régi virágok illata visszazál. (Elbeszélés.) *Kenézy Csata*: Utszéi virág. (Költemény.) A nagyidők emléknaplója. *Mesterházy Kálmán* czikk és arckép. *Maszák Hugó*: Tisza Lajos, a szegedi gróf (Arckép. 8 kép Szeged 1879. árvíz idejében. Az ujjáalkotott Szeged tervrajza.) A hét eseményei: Nők az alkotmányban. Terjed a tűz Franciaországban. Udvari hírek. Személyi hírek. Hadsereg és hajóraj. Házasság. *Hetyey Sámuel*. (Arckép.) Képzőművészet. Sport. Dr. *Gerő Lajos*, (Arckép.) Irodalom. Színház és zene. (Három kép.) Vázlat: »Az utolsó honvédek vacsorája« cz. képhez. *Protestáns-bál*. *Wahrmann Renée*. (Arckép.) *Képeinkhez*. A szerkesztő és kiadóhivatal üzenetei. *Képtalány*.

— **Armenia**. Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos. *Szongott Kristóf*. Február. Szamosujvár. *Todorán Endre* »Aurón« könyvnyomdája 1898. Nagyvárad első alkotmányos polgármestere fiának, a fiatal ambíciózus *békésmegyei főispánnak* az örmény származású dr. *Lukács Györgynek* arcképét hozza az örmény revue februári füzete. Valóban fényes a pálya, melyet az alig harminczkétéves főispán eddig elé megfutott, s tekintve eddigi hivatalnoki és széleskörű irodalmi működését, mely különben a reánk nézve nem épen rokonszenves téren mozog (állami anyakönyvvezetés) azt hisszük, viszi annyira, mint akármelyik elődje híres családjában.

A tudós dr. *Molnár Antal* folytatja érdekes politikai fejtegetését az örmény nemzet jövőjéről, melyben azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy az örmény nemzet egykor az egész *Elő-Azsia* orosz birtokká fejlődése után orosz jogai alatt élő, autonómiának örvendő tartomány leend. Ezek a kilátások reánk magyarokra nem épen biztatók, mert *Napoleon* jóslatának látszanak igazat adni, hogy t. i. *Európa* kozák lesz. *Lukácsi Kristóf* levelezései. Ötven év előtt czim alatt érdekes cikkekcskéket tártunk. Tudományos értékű a tudós szerkesztőnek dolgozata: A magyarországi *örménycsaládok genealógiája*, melyet *Kántáczki-tól* — *Kostánting* viszen.

A kisebb közlemények közül érdekes a *vértanu örményekről* szóló czikk, mely valóban indokoltan mutatja a fölháborodást Angliának perfid politikája ellen az örmény-ügyben, valamint az ugynevezett *örmény papírról* szóló közlemény, mely a levegő tisztítására és fertőtlenítésére alkalmas. *Marseilleben* kapható, de *Párisban* is, hol a gyára van. (Rue d' Enghien). Meg valljuk eddig hírét se hallottuk. A lelkes folyóiratot ezuttal is melegen ajánljuk.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör alakuló vál. ülése.

A nagyvárad kath. kör új választmánya tegnap este tartotta első ülését. Ez alkalommal választotta meg saját kebeléből a tisztviselőket.

Palotay László egyházi elnök elnökle alatt jelen voltak: *Dencs János*, *Fetser Antal*, *Frankó Endre*, id. *Gálbory Sámuel*, *Serényi Gusztáv*, *Kelemen Kálmán*, *Beczka Lajos*, dr. *Hoványi Gyula*, *Grámm Szylveszter*, *Tóth Márton*, dr. *Vucskics Gyula*, *Balázsovits Jenő*, *Török József*, *Gábríely Lajos*, dr. *Schweiger Ede*, *Andriska Károly*, *Bereczky Géza*, *Gyalóka János*, id. *Jelinek Ferencz*, *Böszörményi Géza*, *Csobánczy Lajos*, dr. *Karácsonyi János*, *Stark Gyula* és *Imrik Gusztáv* titkár.

A tisztikart a következőképp alakították meg: pénztárnok lett *Bereczky Géza*, könyvtárnok *Gyalóka János*, háznagy *Grámm Szylveszter*, ügyész *Böszörményi Géza*.

Az ünnepély-rendező és vigalmi-bizottságok megalakítását szükségesnek mondták ki; *Böszörményi Géza*t az előbbi, *Imrik Gusztáv*ot pedig a vigalmi-bizottság megalakítására felkérték.

Köszönettel vették tudomásul, hogy dr.

Schlauch Lőrincz bibornok 6 Eminenciája a kör könyvtára javára 50 frtot adományozott.

*Kovács Kálmán*t és *Weimann Viktort* a kör tagjai közzé felvették.

Ezzel véget ért az alakuló ülés.

Az orvosok szakülése. A biharmegyei orvos gyógyszerész egyesület tegnap délután tartotta meg rendes havi szakülését a jogakadémia termében. Első sorban dr. *Berkovits Miklós* tb. városi főorvos mutatott be két beteget; az egyiknél epekö, a másiknál ütértágulás kórese volt. — Utánna dr. *Fisch Áron* olvasott fel a gyomorsav elválasztásáról. — Az ülés további tárgya dr. *Baróthy Akos* tb. városi főorvos emlékbeszéde lett volna néhai dr. *Rednik József* felett, azonban a szakülés elhatározta, hogy az emlékbeszédet a május 15-iki rendes közgyűlésen tartásuk meg. — Végül dr. *Hoványi Ferencz* főorvos előterjesztette Nagyvárad város múlt évi közegészségéről szóló jelentését.

Dijnokok egyesülete. Január hó 29. és 30-án tartotta meg az országos dijnok-egylet és nyugdíj-intézet közgyűlését Budapesten. Több mint 25 fiók-egylet volt képviselve, körülbelül 80 vidéki tag által. A közgyűlésen a nagyvárad fiók-egylet részéről *Szilasy György* elnök vett részt. Az intézmény jelenlegi vagyona 20000 frt — tagjainak száma 800. A két napi gyűlés lefolyása következő volt: Az elnöki megnyitó nagyon szomorú és lehangoló volt, a menyinyiben az elnök bejelentette, hogy az egylet védnöke Dr. *Mészáros Károly* meghalt. Ő benne az egyesület legnagyobb jóltevőjét, pártfogóját és ugyszólván alapítóját vesztette el — határozatba ment, hogy az egylet a ravatalra korszorot helyez, a családhoz részvétíratot intéz és a temetésen egy a budapesti, mint az összes jelenlevő vidéki tagok résztvesznek. Az évi zárszámadást hosszas vita után elfogadták. A költségelírányzat némi módosítással szintén elfogadtatott. A felmentvény megadása után a régi tisztikar, mint a választmány ismét megválasztott; valamint újból megalakított a számvizsgáló és a kijelölő bizottság is. Tiszteletbeli taggá *Szilasy György* nagyvárad fi. egyleti elnök indítványára *Lovassy Andor*, az »Orsz. Hírlap« munkatársa egyhangolag és lelkesedéssel lett megválasztva. Az alapszabályok egy első, mint második része módosított, de úgy, hogy az egylet egyetlen tagjára sem sérelmes. Ezek után még egyes felebbeszédek és indítványokat tárgyaltak — minek utána a közgyűlés vasárnap éjjel fél 3 órakor bezáratt.

ZENE és MŰVESZET.

Tordai Grail Erzsí, a kiténő előadó művésznő, ki korábban a nagyvárad községi felsőbb leányiskolánál is működött, a budapesti VI. ker. állami tanítónőképzőben rendezett kiválóan sikerült előadást ottani növendékeivel, meghívott előkelő közönség előtt. A kis ünnepély tárgya a tanárnő által irt költői mű előadása volt »A tél örömei« czimen, mely rég nem hallott eszményi hangokat hallatott, ez iránt már érzékkel sem bíró korunkban. A tél tündére, (Gyárfás Anna) elküldi kis tündereit, hogy az emberiség számára örömeket szerezzenek. Ez örömeiket élőképben mutatják be a kis nemlők, kik a korcsolyázást, hólabdázást, karácsonyfát, a nép körében divó mesét és a farsang multságait s a megfagyni készülő gyermeket megmentő jótékonyágot állítják szemünk elé. A kedves csengésű versekhez *Zádorné Gáll Anna* tanárnő irt igen hozzáillő zenét, melyet zongorán 6 maga, énekarban pedig az intézet növendékei adtak elő. Az előadás kiváló tetszésben részesült a jelen volt közönség előtt, melynek sorában a tanügyileg érdekelt hölgyek kivül gróf *Csáky Albint* és *Wlassics Gyula* ministert láttuk. Ez utóbbi kívánatára *Tordai Grail Erzsí* először egy általa magyarított költeményt szavalt el, majd *Vörösmarty »Madárhangok«* című költeményének saját német fordítását adta elő, különösen ez utóbbiban előforduló madárhangok csicsergő utánzásával valóban elbájolva a közönséget, mely ekkor értette meg azt a nagy hatást, melyet *Tordai Erzsí* külföldön ér el hazai költészetünk ismertetésé-

vel. A legszebb kritikát gróf Csáky Albinné gyakorolta a művésznővel, midőn ez előadása után össze-vissza csókolta őt

Daniella—Takács hangverseny. A gyönyörű hangú fiatal művésznő és a hírneves operacénekes legközelebb tartandó hangversenye iránt egyre nagyobb az érdeklődés. A műsor valósággal meglepetés lesz a zenekedvelő és zeneértő közönség előtt. *Daniella* Malvin és *Takács* Mihály opera-duettjai lesznek bizonyára a műsor főpontjai.

MULATSÁG.

A városi bál.

Rendkívül fényesen, valóságos pazar pompával folyt le a tegnapi városi bál.

200 pár állott fel az első négyesre 6 kolonban. Ez mindennél többet mond. A Fekete Sas ilyen fényes bált nem látott még s aligha is lát többet ebben a szezonban. Városunk színe-java ott volt. Kétűnő hangulat jellemzi a fényes elite bált, amely hangulat állandóan reggelig tartott.

Rendkívül izlésesen volt feldisítve a lépcsőház, az előterem, de leginkább a bálterem, a város színei, czimere és nemzeti színű draperiak ékítették az egész termet. A karzatcsufolásig telve, a parketten százával hullámszik az elit elem.

Fényes névsor az, amit adunk, de nagyon bizonyos; hiszen a lehetőséggel határos ily óriási névsort összeállítani.

Csak annyit jegyzünk meg, hogy a nagy számú rendezőség méltó sikerrel ténykedett és oly bált rendezett, a mely ugy látogatottsága, mint sikerült volta miatt első helyen áll Nagyváradon.

Ott voltak:

Notabilitások: dr. Bulyovszky József, Pokorny Hermann, Virányi Géza, Latscher Viktor tábornok, Hraniczky Károly, dr. Konrád Márk, dr. Magyar Gyéza, dr. Sipos Árpád, Szunyogh Péter, Vuicsics őrnagy, dr. Vuicsics Gyula, Keller őrnagy, Fáykun Károly honv. tőrzsorvos, Schnöher huszárezredes.

Asszonyok: Dr. Bulyovszky Józsefné, Géczy Lajosné, dr. Makkay Pálné, Osváth Lajosné, Sebő Pálné, dr. Molnár Imréné, Karmiczky Károlyné, Böszörményi Gézáné, Ratschek Jánosné, Réz Mihályné, Winkler Lajosné, Szántó Lajosné, Sztarill Jánosné, Janky Antalné, Radó Ignáczné, Berkovits Miklósné, Fehér Izraelné, Weisz Károlyné, Beczkay Arthurné, Ragány Jánosné, Stépan Jánosné, Huzella Gyuláné, Láng Józsefné, Horváth Gézáné, Fröhlich Jánosné, Bordó Ferenczné, Laszky Arminné, Fleischler Lajosné, Fényes Manóné, dr. Goldstein Sándorné, dr. Weiszberger Lipótné, dr. Magyar Gézáné, dr. Radó Ignáczné, Csák Máténé, dr. Bozók Alajosné, Des Echerolles Kruspér Sándorné, Tóth Zsigmondné, dr. Korda Kálmánné, Weisz Károlyné, dr. Nemes Imréné, Babó Zoltánné, dr. Baróthy Akosné, Guttman Józsefné, Beliczay Elekné (Belényes), dr. Mayerné, Fehér Dezsőné, Latscher Viktorné (tábornokné), dr. Konrád Márkné, Artaria szászadosné, dr. Rech Gézáné, Voszka Ferenczné, Szilády Ernőné, Mihelfi Ernőné, dr. Vári Szabó Béláné, Gálboryné, Sarkadiné, Szunyogh Lorándné, dr. Gyémánt Jenőné, Elő Jánosné, Stern Hermanné, Mezey Vilma, Wechsler Adolfné.

Leányok: Csányi Margit, Hegedüs Irén, Géczy Irén, Baghy Margit, Farkas Etelka, Sipos Elza, Sebő Anna, Böszörményi Matild, Györfly Karolin (Görbed), Winkler Márta, Cseh Honka, br. Podmaniczky Emma, Sebestyén nővérek, Netyó Mariska, Keller Juliska, Guttman nővérek, Des Echeroller Kruspér Laura, Bozók Nóra, Mirgai Piroska/Korda Boriska, Weisz nővérek, Schwartz Paula (Élesd), Mayer Miczi, Beliczay Irén (Belényes), Konrád Margit, Wertheimstein Aranka, Papp Aranka, Voszka Anna, Szilády nővérek, Vári Szabó Margit, Imre Jolán, Magyar nővérek, Mihalo-vits Margit.

Epilog. A kitűnően sikerült katolikus kör táncestélynek az utolsó gyűlése pénteken lesz, amelyen a bizottság átvizsgálja a pénztári számadásokat. A gyűlésre a következő meghívó közzétételére kértek fel: A vigalmi bizottság tagjait felkérem, hogy f. hó 4-én pénteken, a kör helyiségében megtartandó gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: A pénztári számadások átvizsgálása. **Mr. Gusztáv, biz. elnök.**

A 48-as táncestély. A nagyvárad 48-as Népkör saját könyvtára és költségeinek fedezésére 1898. évi február hó 13-án vasárnap, a »Zöldfa« szőlőda nagy termében zártkörű házias táncvizsgalmat rendez. Dada József b. b. elnök, Molnár János b. b. pénztárnok, Gerencsér József b. b. jegyző. Belépti-jegyek ára: Személyi-jegy 1 frt. Család-jegy 2 frt. Kezdeté 8 órakor. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók: Beczkay Lajos, Déry János, Pauker Dániel urak kereskedésében és a 48-as kör helyiségében. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak. A meghívó másra át nem ruházható.

Mentőbál. Nagy fénytel készül megülni a budapesti *Önkéntes Mentő Egyesület* február hó 16-án a Vigadó összes termeiben tartandó bált. Az estély fényét emelni fogja az a körülmény, hogy Ő Császári és Királyi fensége *Ottó* főherceg ur és fenséges neje: *Mária Jozefa* főhercegné asszony kegyesek voltak a Mentőbál védnökségét elfogadni és megígérni, hogy a bálon Ő Fenségeik mindketten, személyesen fognak megjelenni. Ő fensége a főhercegné asszony, a ki ez idő szerint Felsőkirályi-nékat helyettesíti, a Mentőbált kívánja felhasználni alkalmul arra, hogy a magyar társadalom előkelőségeit megismerje. A jövendelelem egy harmadrésze a *Mária Jozefa* főhercegné asszony magas védnöksége alatt álló soproni *»Marta Josephinum«* gyermek menedékház javára lesz fordítva. Jegyek ára: Páholy 40 frt. Személy-jegy 5 frt.

TANÜGY.

Dijmentes tanfolyam a nő-ípariskolában. Multkori számunkban közöltük, hogy **Szedlari kéné Dudinszky Anna** nő-ípariskolájában az eddigieken kívül még 10 ingyenes növendéket vesz fel, valláskülönbség nélkül. Az ingyenes helyre beiratkozni óhajtok jelentkezhetnek a nemesszivü urnőnél délelőtt 9—12-ig, vagy délután 2—4-ig, a nő-ípariskola irodájában.

SZINHÁZ.

— **Premiere a kolozsvári nemzeti színházban.** Volt idő, midőn a kolozsvári nemzeti színházban nemcsak névrokona volt a fővárosi nemzeti színháznak, de méltó versenytársa is. Kolozsvár volt a pesti nemzeti színház oszlopos tagjainak első iskolája. Ez időben a kolozsvári színházban sok darabnak tartották premierjét, míg a közel multban alig találkoznak kolozsvári premierrel. Ugy látszik, **Bölony Józsefné**, az új intendánsnak regimije ez irányban is új időszakot jelent, mert ő, a dús-gazdag bírtokos, ki rövid négy havi intendánsi működése alatt már is oly sokat áldozott a kolozsvári nemzeti színházra, egyik első kötelességének tartotta pályadíjakat tűzni ki jó színművekre. Ezen új iránynak előhírnöke dr. **Gyula Farkas** ujságíró f. hó 23-ikén színrekerült történelmi színműve, melynek címe: **Linczegegh János.** E történelmi színmű élénk színekkel s ügyes tollal Kolozsvár egyik legüszteletreméltőbb főbirájának életét rajzolja, ki noha szücsmesterből lett főbiró, éles elméjével, páratlan, önfeláldozó hazaszeretettel örök halára kötelezte Kolozsvárt. A színmű fényes sikert aratott, a közönség csufolásig megtöltötte a színházat, minden felvonás után szünni nem akaró tapsal, éljenzéssel honorálta a

szerzőt, aki a hazaszeretet enthusiastikus lelkesedésével s az ujságíró könnyed, mindenkor érdekes, mindenkor lebilincselő előadásával rajzolta meg Linczegegh János korát, Kolozsvár viszontagságteljes nagyjait.

SPORT.

Körvadászat Komádiban. Folyó hó 28-án 29-én és 30-án tartotta a komádi vadásztársulat ez idei utolsó körvadászatát szép eredménynyel. A vadászatot részt vettek: Kunz Gusztáv, Miskolczi Barna, Andrányi Károly, Rimacóczy Kálmán, ifj. Miskolczi Pál, Madary István, Márk Gábor, Rimler Károly, Mezey Mihály és Jelinek Géza stb. A három napig tartott vadászatot, összesen 250 drb. nyul esett.

Igazságszolgáltatás.

Nagy végtárgyalás a törvényszék bünyefenyítő osztályán. Multkorában részletesen leirtuk **Gonda István** büntettét, a ki a mult évben augusztus 11-én éjjel az apósát a saját kertjében oly lelketlen módon meggyilkolta. Mint említettük, a vádlott mindent beismerett és így a vizsgálat hamar be lehetett fejezni s mivel a vádlott **Gonda István** a vád alá helyezés ellen nem felebbezett, már a végtárgyalást is kitűzték e hó 18-adikára. A tárgyalás valószínűleg el fog tartani két napig és ha a vádlott beismerésben meg marad, akkor valószínűleg kötélláttali halálra fogják ítélni, ami már nagyon régen nem történt meg a helybeli törvényszéken. A vádlottat dr. **Várad y Zsigmond** fogja védeni. A végtárgyalásra valószínűleg csak jegyekkel lehet bemenni.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 18.

— **S én azt hiszem, hogy sohasem fogom ilyen elragadtatással szemlélni a tengert, mint ezen első utamon, — vizsonzá Zsófia.** Nagyon köszönöm Önnek ezt a szép látványosságot és a kalauzólást, mely ép oly tanulságos, mint kellemes volt.

— **Kegyed nagyon kitüntet engemet, midőn így megdicser. S nekem egészen másképp kellene erre válaszolnom, ha nem tartanék attól, hogy bók gyanánt fog az hangzani.**

— **Hohó Fredericó barátom, félig-meddig már ez is bók, még pedig az erősebb fajtából!**

— **Pedig nem akart az lenni. Ha az ember érzi, hogy valakihez lélekben közelebb jutott, a kit nagyra becsül, akkor egy alkalmat sem mulaszt el, hogy a nyert jó barátot magához bilincselje és mindvégig megtartsa.**

— **Mindvégig megtartsa! Ez nagy szó, felelé Zsófia. Az emberek közt mindenkor lesznek korlátok és válaszfalak, melyeket a legazorosabb barátság sem tud áttárhágni. Igazi, abszolút önzetlenség talán nincs is a világon sehol!**

— **En azt hiszem, hogy önzetlen barátságot értek kegyed iránt és remélem, hogy próbára is fog engemet még tenni bárónő, — szolt Fredericó benső tekintettel nézve Zsófia szemébe.**

— **És Zsófia élőszó helyett szintén szeméivel felelt s egy barátságos, meleg tekintettel és a szemeknek ez a néma párbeszéde elárulta mennyire fejlődött rövid idő alatt szívükben rokonszenvük és együvé tartozásuk tudata.**

* * *
Mint jóra való és gondos házigazda Stendardo nem sokáig hagyta üresen a háziszolgá állását. Egy kiszolgált tengerészszel töltötte be azt, kivel a tengerparton találkozott s a kit Willemnek hívtak.

A körülmények úgy hozták magukkal, hogy már szolgálata első napjaiban kemény próbára legyen téve Willem hűsége a háziak iránt.

Azon reggelek egyikén ugyanis, amelyen új állását Stendardó házában elfoglalta, váratlanul Fredericó nyitott be szobájába és nagy felindulás között így szólott hozzája:

— Willem, egy kényes és fontos megbízást adok magának! Ha holnap délelőtt egy urnó talál idejönni s a házat meg akarja tekinteni, úgy mutasson meg neki mindent, vezesse őt végig az összes termeken, de vigyázzon hogy családom tagjaival össze ne találkozzon. Megértette?

— Érttem Stendardó ur, csak bizza rám a dolgot?

— Köszönöm. Még csak arra kérem, hagyja égye a folyosó lámpáját mert lehet, hogy az éjjel csak későn fogok hazavetődni.

Fredericó dolgát így elrendezve továsietett Angelina lakására. Ide érve nagy meglepetésére barátjánője háziasszonyától arról értesült, hogy Angelina nincs odahaza.

Ez annál különösebbnek tűnt fel előtte, mert előző nap azt mondta Angelinának, hogy ezen estét kint fogja tölteni Düncelbeckben a szüleinél, a kik őt Günderodéknak is be akarják mutatni.

Egyszerre százféle balga gondolat kavartott össze elméjében. Bizalmatlanság és féltékenység szállotta meg lelkét.

Mit akarhat ez az idegen lány ebben a városban és ebben az órában a házon kívül? Talán színházba ment? Kitelik ettől a kiszámíthatatlan teremtéstől az ilyen passzió is!

Elment tehát a színház elé. Hiába! Az előadás után kitóduló közönség csacsogó sorai közt nem tudta őt feltalálni. Majd arra gondolt, hátha a messzbbi színházak egyikébe ment. Avagy valami baja történt? Hátha holmi toladó emberek hálójába került. A sok izgalom, futkározás annyira kimerítette Fredericót, hogy kénytelen volt betérni egy kávéházba magát kipihenni. Midőn itt a frissítőktől egy kissé magához tért tovább állt s újra nyakába vette a városi.

Egy gázlámpánál megnézte óráját. Az óra épen éjfél mutatott. Hosszas koberlása alatt elment, Isten tudja hányszor barátjánője szállása elé, melynek ablakai közt azonban csaknem akart a lámpafény megjelenni.

Végre is a legnagyobb felindulás közt háborgó szívvel tért vissza hajnal tájban a szülői házba.

Midőn másnap felébredt, legelőször is Angelinára gondolt. Elhatározta, hogy nem megy be aznap atyja irodájába, hanem a közvetlen közelben szobát bérel Angelinának. S úgy is tett. Innen visszajöve már a kapuban várt rá, Willem s miközben szemével jelentőségteljesen hunyorított, így szólott hozzája:

— A kisasszony itt van! Odafent vár Standardó urra! . . .

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Minisztereink a királynál.

Budapest, február 1. (Saj. tud. táv.)
Ő Felsége ma délelőtt Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi minisztert, azután Lukács László dr. pénzügyminisztert fogadta egy-egy óráig tartó kihallgatáson.

A rözsahegyi képviselő választás.

Rözsahegy, február 1. (Saj. tud. táv.)
Az itt ma megtartott képviselő választáson Angyal József szabadelvű képviselővé lett megválasztva. Klinka József néppárti ellen.

A szegedi mandátum sorsa.

Szeged, febr. 1. (Saját tud. táv.)
Illetékes helyről jelentik, hogy a szegedi első kerületben gróf Tisza Lajos halála következtében árván maradt mandátumra gróf Tisza István a jelölést nem fogadja el.

Pettkó László elítélve.

Budapest, február 1. (Saj. tud. táv.)
Pettkó László sikkasztó min. tanácsos végtárgyalását ma tartották meg óriási részvét mellett. A becsületét oly könnyen eljátszó tanácsost a törvényszék négy esztendőre ítélte.

Tüntetés Jászai Mari mellett.

Budapest, február 1. (Saját tud. táv.)
Ma este a nemzeti színházban óriási tüntetést rendeztek Jászai Mari, a nagyművésznő tiszteletére, ki hosszas betegségéből felépülve ma lépett fel először »Széchy Mária«-ban.

Szocialisták által megostromolt városháza

Kisvárdá, febr. 1. (Saját tud. táv.)
Ma 300 szocialista körülvette a városházát és erősen követelték az elfogott bujtatók szabadon bocsátását. Vay járásbíró látva a követelő munkások dühét, az elfogott agitátorokat szabadon bocsátotta. A hatóság azonnal egy század huszárságot kért, kik már meg is érkeztek a felizgatott tömeg megfékezésére.

Deák ünnep Budapesten.

Budapest, február 1. (Saját tud. táv.)
Az V. ker. áll. gymnasium tanárai és tanulói kegyeletes hálójukat rótták le ma a haza bölcsé halálának évfordulója alkalmából. Az ifjuság dalos-köre Hellvig »Requiem«-ét énekelte, utána egyik VIII. oszt. tanuló, szép beszédben vázolta Deák életét és működését, egy másik tanuló Szász K. »Deák sirja« cz. költeményét szavalta, végül Köpesdy igazgató lendületes beszédben fejtette ki »mit tanuljon az ifjuság a haza bölcsének életéből.« A szép ünnepet a »Szózat« eléneklésével zárták be.

A szász hölgyküldöttség ünneplése.

Brassó, február 1. (Saját tud. táv.)
A Bécsben járt szász hölgy-deputáció tagjainak tiszteletére rendezett közvacsorán több, mint 500 ember vett részt a zöldszászok pártjából, de nagyobb részt földművesek, mert a honoratiozok és a mérsékelt elemek tüntetőleg távol maradtak. Az elhangzott köszöntőkben erős kifakadások történtek a magyarok és különösen a kormány ellen magyarosító politikája miatt. Lurtz dr., a zöldszászok vezére felhívta a jelenvollakat, hogy ha már a német helynevekről le kell mondaniok, legalább saját becsületes német neveik magyarosításának álljanak ellen. Elítélte Vilmos német császár politikáját, mely azt eredményezte, hogy az erdélyi szászok nem számíthatnak többé a nagy Németország segélyére, hanem teljesen magukra hagyatva, kénytelenek küzdeni fennmaradásukért. Lurtz beszédét sokan, még hivei közül is, annyira túlzottan találták, hogy még befejezése előtt elhagyták a termet.

Ostromállapot Rio de Janeiróban.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)
Janeiróban azt ostromállapotot február 23-ig meghosszabbították.

Portugália pénzügyi helyzete.

Budapest, február 1. (Saj. tud. táv.)
A kamara pénzügyi bizottsága törvényjavaslatot terjesztett elő a küladósságok átváltoztatása tárgyában. Azt hiszik, hogy a javaslatot lényegesen megfogják változtatni.

A francia hajóraj.

Budapest, február 1. (Saját tud. távirata.)
Mint az »Echo de Paris« jelenti, az admirális főtanácsa az 1904-ig építendő páncélos hajók számát 26-ban állapította meg.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőajtványok kiosztása. A nagyváradi szőlőtelep termelvényeiből ez évben 6600 drb. szőlőajtványt fognak kiosztani 33 nagyváradi szőlőgazdának. Mindenik részére tehát 200—200 drb. ojtvány jut. Dr. Sipos Árpád, a telepkezelő-bizottság elnöke a kiosztási tervezetet benyújtotta a városához.

A Polgári takarékpénztár közgyűlése.

A Polgári takarékpénztár részvénytársaság ma d. e. 11 órakor saját üzlethelyiségében rendezte évi közgyűlést tart. A közgyűlésen elintézik az összes évi fontosabb dolgokat és a bizottságokat megválasztják.

Uj országos vásárok. A kereskedelmi miniszter ur Szentjobb községnek megengedte, hogy április és augusztus hónapok első hétfőjén országos kirakó vásárt tartson. Helypénz szedési jogot azonban nem adott a miniszter a községnek.

Egy díszárjegyzék. Ép most beérkezett hozzánk a sokszor kitüntetett cégnek, Mühle Vilmos es. és kir. udvari szállító, Temesvárotról, főárjegyzéke magyokról, fákról, virágról stb.-ről, mely bő tartalmára, valamint szakszerű összeállítására nézve az osztrák-magyar monarchia legjobbjának nevezhető és mely bennünket igazán meglepett. A katalógus Légrady Testvérek, elsőrendű budapesti cégtől oly finom és elegáns alakot nyert, mely műiparunknak nagy haladását mutatja, melyet az osztrák műipar sem halad tul. Ezen díszárjegyzék kívánatra Mühle Vilmos urtól, Temesvárotról, ingyen küldetik szét és azért minden érdeklődőnek ajánljuk azt elkérni.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

	Budapest, feb. 1.
Buza ősze	9.32
Buza tavaszra	11.73
Tengeri	5.27
Rozs ősze	8.56
Zab ősze	6.32

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.	Budapest, feb. 1.
Osztrák hitel	365.—
Magyar hitel	385.75
Allamvasut	344.5
Déli vasut	80.50
Rimamurányi	249.—
Magyar jelzalog	275.50
Magyar leszámítoló	253.—
Villamos vasut	279.—
Salgótarjáni	601.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	406.—
Kereskedelmi bank	144.—

Az irányzat szilárd.	Bécs, feb. 1.
Osztr. hitel	365.—
Magyar hitel	386.50
Allamvasut	344.13

Hivatalos arfolyamok

	budapesti áru- és értéktözsde 1897. február 1-én.
Magyar aranyáradek 4%	121.—
Magyar korona áradek	99.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.50
Magyar vasut kölcsön osztrákban 2 1/2%	101.—

Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	101.-
Italmérségi jog megváltási kötvény	97.35
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	155.-
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	140.50
Tízszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	102.25
Oszták járadék papírban	102.25
Oszták járadék ezüstben	121.75
Oszták járadék aranyban	102.75
O z á k korona járadék	104.50
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészvény	930.-
Magyar hitelbank részvény	386.75
Oszták hitelintézeti részvény	365.40
Páris vista	344.50
20 márkás arany	951.-
Német birod. lmi márká	587.50
London vista	120.-
Páris vista	476.20 1/2
20 márkás arany	14.76

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**NYILTTÉR.****Báli idényre!**

*Ingek, gallérok, kszelők, kesztyűk,
nyakkendők, inggombok, harisnyák
Claquok, Cylinderek és Carlsbadi gom-
bos füzös és czugos Lack cipőkben
különlegességek kizárólag Fábry testvé-
rek uri divatruházában Nagyvárad
Fő-utca szereshető be. 2-4*

MEGHIVÓ.

A Polgári takarékpénztár részvénytársaság az alapszabályok 12. §-a értelmében 1898. évi február hó 2-dik napján, d. e. 11 órakor Nagyváradon, saját üzlethelyiségében (Szent-László-tér, Kovács-féle ház)

IV. ÉVI

rendes közgyűlését

fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 13—25. §§-nak figyelembe tartása mellett — azzal hivatalnak meg, hogy a keresk. törvény 198-ik §-a alapján a felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleget, a közgyűlés elé terjesztendő igazgatósági jelentéssel együtt a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg a részvénytársaság üzleti helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetik.

A közgyűlés tárgyai:

1. A zárszámadások és mérleg előterjesztése s az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
  2. A nyeresémi felosztása iránti határozat s a kifizetés idejének megállapítása.
  3. Az igazgatóság s felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat
  4. Az alapszabályok 35-ik §-a értelmében 3 felügyelői bizottsági tag és 39-ik §-a értelmében 8 rendes és 3 pótválasztmányi tagnak 3—3 évre választás utján való betöltése.
  5. Esetleges indítványok tárgyalása.
- Nagyvárad, 1898. január hó 15-én.

Az igazgatóság.

Alapszabályaink 13 §-a:

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg a társaságnál legalább 1 hó előtt saját nevére írt részvényét; vagy részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető tértívnyel láttatik el, mely egyszersmind a szavazásra igazoló jegyül szolgál.

Belépési felhívás!

A »Nagyvárad-Velence- és Váraljai Takarékos és Segély-szövetkezet«-be belépésre.

Mint hogy módosított alapszabályaink értelmében folyó 1898. évi január 1-től számitólag ugyanez év február hó végéig

mulasztási illeték nélkül két évi időtartamra szövetkezetünkbe tagok még folytatólag felvehetők, — van szerencsénk a belépni óhajtok figyelmét ezen körülményre felhívni.

Nagyvárad, 1898. január hó 25 én.

36 1—2

Az igazgatóság.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minősége: jól meggyazott.

Mauthner-féle magvak.

Aussetzeit: August und September.
Pflanzweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER -féle
hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban törvényesen bejegyzett **medve-védjeggyel**

valamennyi nagyobb fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapest Andrassy-ut 23. szám a. létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja. 1-17

Elsőrangu hazai gyártmány.**Gőzcséplők**

Pontos cím:

**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

B U D A P E S T. Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

335 10—12

**Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.**

Szecskavágók.

Morzsolók